

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Partiernas gruppledare,
Kommunstyrelsen,
Kommunchefen,
Barn- och utbildningsförvaltningen

Barn- och utbildningsnämnden

Övergripande granskning av barn- och utbildningsnämnden

Vi har genomfört övergripande granskning av barn- och utbildningsnämnden för år 2014 och i arbetet biträttats av KPMG. I samband med granskningen har revisorerna träffat nämnden för att övergripande diskutera nämndens arbete med styrning, uppföljning och kontroll.

Iakttagelser och intryck från mötet samt våra kommentarer återfinns i bilagd granskningsrapport som vi har antagit som vår egen. Rapporten överlämnas härmed för kännedom.

För Luleå kommuns revisorer

Lars Lassinantti
Ordförande

Birger Palo
Nämndsansvarig revisor

Luleå kommun

Årlig övergripande granskning 2014
Barn- och utbildningsnämnden

Offentlig sektor
KPMG AB
13 mars 2015
Antal sidor: 4

1. Inledning

Revisorerna granskar årligen all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Revisionens uppgift enligt kommunallagen är att ge underlag till fullmäktiges prövning om:

- Verksamheten sköts ändamålsenligt
- Verksamheten ur ekonomisk synvinkel sköts tillfredsställande
- Räkenskaperna är rättvisande
- Den interna kontrollen är tillräcklig

I den årliga granskningen ingår att följa verksamheten löpande under året genom att ta del av grundläggande dokument och det löpande flödet av ärenden och beslut. Delårsrapport och årsredovisning granskas för att bedöma hur resultaten förhåller sig till fullmäktiges mål för den ekonomiska hushållningen.

Revisorerna genomför också nämndsbesök för att övergripande diskutera nämndens arbete med styrning, uppföljning och kontroll. De förtroendevalda revisorerna och KPMG har träffat barn- och utbildningsnämnden 2014-10-21 för att diskutera nämndens arbete med utgångspunkt från ett antal frågeställningar som har skickats ut i förväg.

I denna rapport sammanfattas väsentliga iakttagelser och intryck från mötet samt våra kommentarer. Granskning av delårsrapport och årsredovisning och fördjupade granskningar redovisas i särskilda rapporter.

2. Frågor som diskuterades vid mötet

- **Beskriv nämndens verksamhetsmässiga nuläge och hur utvecklingen ser ut framåt.**

Verksamhetsplanen är ett av nämndens viktigaste dokument.

Vid mötet framkom att eleverna som går ut skolår 9 i Luleå har bättre resultat jämfört med riket. Till exempel är det en större andel av eleverna i Luleå som är behöriga till programmen inom gymnasieskolan.

Skolinspektionen gjorde under våren 2014 tillsyn i samtliga grundskolor i kommunen. Många av skolorna fick anmärkningar bl a gällande särskilt stöd, undervisning och lärande, trygghet och studiero m fl områden.

- **Beskriv nämndens ekonomiska nuläge och hur utvecklingen ser ut framåt.**

I delårsrapporten per augusti prognostiserade barn- och utbildningsnämnden att verksamheten totalt sett skulle kunna bedrivas inom givna budgetramar. Grundskoleverksamheten redovisade dock ett underskott.

I september fastställdes en ny resursfördelningsmodell i vilken 9 % fördelas utifrån socio-ekonomiska parametrar som andel utlandsfödda och föräldrarnas utbildningsbakgrund. Barn- och utbildningsnämnden har begärt att få en redovisning av hur de extra resurser som fördelats på detta sätt använts.

Viktigt att skolorna söker de statsbidrag som går att söka.

- **Finns inom nämndens förvaltning tillräcklig kompetens för de uppgifter som ska utföras?**

Bristen på behöriga lärare i främst matematik, samtliga naturorienterande ämnen, vissa praktiskt estetiska ämnen och moderna språk är, enligt ledamöterna, ett stort problem. En kompetensförsörjningsplan är under utarbetande, men har ännu inte hunnit behandlas i nämnden.

När det gäller behöriga lärare anger ledamöterna att det är oklart hur det faktiskt ser ut bl a beroende på att alla som ansökt lärarlegitimation ännu inte fått besked avseende ansökan samt att en del fått behörighet i fel ämnen. Det pågår enligt ledamöterna förberedelser för att utse några "träningsskolor" som försöksverksamhet, bl a i Luleå. I dessa skolor gör lärarstudenterna sin verksamhetsförlagda utbildning. Enligt ledamöterna innebär behörighetskravet att det skapas ett ämneslärarsystem redan i de lägre åldrarna vilket inte blir bra för de barn som behöver särskilt stöd.

Barn- och utbildningsförvaltningen samarbetar med universitetet för att få fler att studera till lärare.

- **Finns det några pågående eller planerade samarbetsprojekt med andra förvaltningar inom kommunen, kommunala bolag, fristående skolor och/eller andra kommuner?**

Barn- och utbildningsnämndens och socialnämndens respektive arbetsutskott har ett gemensamt möte en gång per termin. På tjänstemannanivå sker träffar betydligt oftare. Tillsammans med socialnämnden har man bl a antagit en "Barn och unga strategi" i vilken det viktigaste målet är att barn/unga ska klara skolan. Samverkan med socialnämnden sker även i bl a följande projekt "Tobaksfri ungdom", "Öppen ingång" och "Pyramiden". Tillsammans med socialnämnden erbjuder man via "Föräldrasupporten" hjälp till föräldrar med "explosiva" barn.

När det gäller samarbetsprojekt anser ledamöterna att det är viktigt att det finns en konkret plan/strategi etc för att projekten ska fortlöpa och bli något.

Friskolorna inbjuds att delta på vissa fortbildningsinsatser.

Inom gymnasieverksamheten har man ett bra samarbete med övriga kommuner inom Fyrkanten.

Nämnden samarbetar även med tekniska förvaltningen avseende lokaler.

- **Vad gör nämnden för elever i behov av särskilt stöd**

Revisorerna har noterat att nio av kommunens grundskolor har fått anmärkning om särskilt stöd vid Skolinspektionens tillsyn våren 2014. För åtta av dessa skolor handlade det om att skolan inte erbjudit studiehandledning på modersmålet. Vid mötet med barn- och utbildningsnämnden framkom att nämnden hade behandlat svaret till Skolinspektionen tidigare under hösten. I svaret till Skolinspektionen anges bl a att förvaltningen genom inrättandet av ett Flerspråkscentrum kommer att stödja rektorerna i beslut och säkerställa att studiehandledning skyndsamt ges till de elever som har rätt till det för sina kunskapsbehov. Av svaret framgår även att man har påbörjat förhandling om köp av resurser för att kunna erbjuda studiehandledning på modersmålet via distans. Nämnden har även i dialog med Luleå tekniska universitet och Umeå universitet framfört önskemål om kompetensutvecklingsinsatser inom området.

Större delen av resurserna för barn med särskilda behov fördelas ut till rektorerna. Det är också rektor som råder över skolans inre organisation. En mindre del ligger kvar centralt och kan sökas särskilt vid väldigt speciella förhållanden. Vid mötet framkom att det finns en risk att de resurser som söks särskilt i större utsträckning beviljas för väl formulerade ansökningar. Ordföranden anser därför att det vore bättre om dessa resurser gick direkt ut till rektorerna utan särskild ansökan.

Elevhälsan omfattar 5 psykologer samt budget för ytterligare två psykologer, 14 kuratorer, 13,5 skolsköterskor, samt specialpedagoger och speciallärare.

I varje ekonomisk rapport som nämnden får är budget för barn med särskilda behov en negativ post i redovisningen. Stödet kan se mycket olika ut, det kan t ex vara en surfplatta.

Vid mötet diskuterades även betydelsen av att även uppmärksamma att särbegåvade elever får sina särskilda behov tillgodosedda.

- **Vad gör nämnden för att främja likvärdighet, t ex ekonomi och IT**

En ny resursfördelningsmodell har nyligen antagits som delvis kommer att underlätta likvärdigheten mellan skolorna. Nämnden har sett att skolorna inte har haft likvärdiga förutsättningar.

Likvärdigheten gällande tillgång till datorer har förbättrats. Från skolår 7-9 och gymnasiet har man nu en 1-1 lösning, d v s en dator/läsplatta per elev. Idag (okt 2014) är datorer utdelade till de flesta inom år 7-9, däremot inte till gymnasiet.

Ledamöterna menar också att det är viktigt att pedagogerna kan använda datorerna som pedagogiska hjälpmedel.

- **Vad gör nämnden för att säkerställa likvärdig bedömning/betygssättning**

I Luleå har man i sex års tid arbetat med projekt bland personalen för att få en enhetlig bedömning/betygssättning. Det har även skapats nätverk med lärare i samma ämne, för att kunna samtala om och säkerställa att bedömningar sker på ett likartat sätt.

Det nya betygssystemet är hårdare. Alla delmoment behöver ha klarats för att uppnå ett visst betyg.

- **Vad gör nämnden för att skapa arbetsro i undervisningen?**

Enligt ledamöterna hinner 51 % av lärarna inte göra det de ska på sin arbetstid. Många lärare vill få mer tid att undervisa. Stressen bland lärarna är något man måste göra något åt. Förvaltningen har därför fått ett uppdrag att utarbeta en hälsosam arbetsplats.

I och med införandet av nya reformer inom skolan har statens krav på dokumentation inom många områden inom skolan ökat. Ledamöterna menar att man kanske behöver se över de arbetsuppgifter som förekommer inom skolan och även ställa sig frågan om man kan fortsätta att göra saker på samma sätt som tidigare när fler arbetsuppgifter läggs till utan att några uppgifter tas bort.

På många skolor har man skapat arbetslag som innebär att det finns fler vuxna i klassrummet.

Ledamöterna hoppas även på att den nya resursfördelningsmodellen ska innebära ökad arbetsro och att kränkande beteende ska minska, men menar att det finns en del kvar att göra och att rektor och lärare har ett tydligt ansvar för vad som sker i klassrummet.

- **Vad gör nämnden för att motverka kränkande behandling**

Enligt ledamöterna har värdegrundsarbetet varit prioriterat och "nolltolerans" råder mot kränkande behandling. Nämnden har bl a ett projekt med "Friends" och näringslivet för att motverka kränkande behandling. Det handlar bl a om att tillhandahålla skolorna utbildning om kränkande behandling.

I Skolinspektionens tillsyn var det flera skolor som fick anmärkningar bl a avseende brist på planering av åtgärder för att förebygga och minska kränkande behandling det aktuella året.

- **Hur arbetar nämnden med den interna kontrollen inom verksamhetsområdet utifrån risk och väsentlighet?**

Barn- och utbildningsnämnden fastställer områden för intern kontroll samtidigt som man tar beslut om styrkort.

Det är skolchefens ledningsgrupp som i första hand ansvarar för uppföljning av internkontrollplanen. Uppföljningen av internkontrollplanen redovisas i nämndens delårsrapporter per april, augusti och vid årsbokslutet. Under 2014 har nämnden haft följande områden för intern kontroll:

- Anmälan och utredning gällande kränkande behandling
- Registrering och uppföljning av elevers närvaro/frånvaro
- Näringsvärdesberäknad mat/meny
- Korttidsfrånvaro, sjuktal -VAB
- Oplanerad frånvaro
- Fakturahantering

- **Övrigt som kan vara av intresse för nämnden att delge revisionen.**

Vid mötet framkom att ett utvecklingsområde för nämnden är att göra bra upphandlingar.

Det framkom även synpunkter om att lärarnas och rektorernas befogenheter behöver tydliggöras.

KPMG, dag som ovan

Ingegerd Mannfeldt
Certifierad kommunal revisor
Kundansvarig